

ÚS DE LA PAUTA PER A L'AVALUACIÓ DE LA CONTRIBUCIÓ INDIVIDUAL DELS MEMBRES AL PROCÉS GRUPAL EN EL TREBALL EN EQUIP

Resum

Exposem l'experiència d'ús de la pauta per a l'avaluació de la contribució individual dels membres al treball grupal en una assignatura de 2n del Grau de Pedagogia. Durant el transcurs del treball en grup, els estudiants omplen la pauta per familiaritzar-se amb els indicadors d'avaluació i detecten possibles problemes en el funcionament del grup; al finalitzar la tasca, els estudiants avaluen la seva pròpia contribució en el treball grupal i avaluen a la resta de companys del grup. Cada integrant obté una puntuació individual que pondera un 10% amb la nota final del treball grupal, permetent al professorat ajustar la nota final del treball grupal a la contribució individual realitzada per cada integrant. Els resultats mostren que la participació en l'avaluació a partir de la pauta desenvolupada ajuda als estudiants a comprendre millor i a interioritzar els criteris d'avaluació de la competència de treball en equip, els fa més conscients de la importància de l'avaluació i els ajuda a desenvolupar habilitats relacionades amb l'avaluació. Així mateix, els estudiants valoren que la utilització de la pauta permet millorar l'aprenentatge col·laboratiu i impacta positivament en la millora de la implicació i el compromís dels estudiants en les tasques grupals, gràcies a una major coneixença dels membres del grup.

Paraules clau

Avaluació; Autoavaluació; Coavaluació; Treball en grup

Context

- **Grau/s:** Grau d'Educació Infantil, Grau d'Educació Primària, Grau de Pedagogia i Grau d'Educació Social
- **Assignatura/es:** Diverses, tot i que aquí es presenta el cas de l'assignatura d'Organització i Grups del Grau de Pedagogia
- **Número d'estudiants implicats:** 68
- **Número de professors implicats:** 1
- **Contacte:** sobre l'experiència, Anna Díaz Vicario (anna.diaz@uab.cat), sobre la pauta, Georgeta Ion (georgeta.ion@uab.cat), Aleix Barrera Corominas (Aleix.barrera@uab.cat)

L'experiència

L'assignatura d'Organització i Grups és una assignatura anual obligatòria que s'imparteix en els Graus de Pedagogia i Educació Social de la Facultat de Ciències de l'Educació de la UAB, tot i que aquí ens centrarem en l'experiència duta a terme al Grau de Pedagogia. L'assignatura de 12 ECTS, es realitza al llarg del segon curs, i és impartida íntegrament per professorat adscrit al Departament de Pedagogia Aplicada (àrea de Didàctica i Organització Educativa).

En el marc de l'assignatura, els estudiants han de dissenyar una tècnica d'intervenció en grups de 5/6 persones en base a un tema/objectiu general, que han de dur a la pràctica en una sessió de pràctica d'aula (2 hores). Complementàriament, també han de programar i dinamitzar una sessió de seminari de lectura en grup (1 hora). Conseqüentment, el treball en equip esdevé una competència fonamental de l'assignatura i es reserven espais de pràctica d'aula per tal de que els grups avancin en les tasques i alhora desenvolupin la seva capacitat d'observació sistemàtica i la capacitat d'anàlisi del procés del grup.

És important senyalar que els grups es creen de manera aleatòria per part del professorat el primer dia de l'assignatura, i al llarg del curs es realitzen diverses tècniques per tal d'afavorir el coneixement i la cohesió del grup. Igualment cal evidenciar que, tot i que inicialment els estudiants es queixen per no poder conformar ells mateixos els grups de treball, el cert és que al final del procés tots els estudiants valoren positivament l'experiència.

La competència de treball en equip forma part del conjunt de competències que cal assolir, i per tant avaluar en el marc de l'assignatura, però fer-ho resulta complicat, donat que el professorat tan sols pot observar externament alguns dels processos, però sense arribar a copsar-lo íntegrament. És per això que es va considerar que era fonamental introduir algun mecanisme que permetés obtenir informació sobre l'actitud i la contribució que realitzava cada membre d'un grup a la tasca grupal, donat que és ben sabut que sovint en els treballs en grup no tots els membres s'impliquen per igual i que habitualment emergeixen certes actituds individuals que dificulten el compliment de la tasca grupal. Per tant, era important comptar amb alguna eina que permetés obtenir informació sobre la implicació individual a la tasca grupal i ajudar als grups a autoregular el seu funcionament intern.

En aquest marc és doncs que es va decidir aplicar la Pauta per a l'avaluació de la contribució individual dels membres al treball grupal amb l'objectiu de:

- Promoure pràctiques d'avaluació dels treballs en grup que reflectissin tant la qualitat del producte final com la contribució de cada un dels membres del grup.
- Incorporar el feedback entre iguals com a eina per a fomentar l'avaluació dels treballs en grup i l'aprenentatge i l'autoregulació dels estudiants.
- Experimentar eines que facilitin als estudiants l'avaluació de les activitats fetes pels seus iguals, així com valorar la millora de les competències transversals (comunicació, compromís, col·laboració, etc.) pròpies i dels seus companys d'equip.

L'aplicació de la pauta es va programar en dos moments: un moment inicial (gener), per ajudar a l'alumnat a conèixer els criteris d'avaluació, i un moment final (juny), per acompanyar la nota del treball, donat que la puntuació obtinguda de l'autoavaluació i coavaluació tenia un pes del 10% sobre la nota final del treball grupal -donant com a resultat que no tots els integrants d'un mateix grup obtinguin la mateixa qualificació.

En aquest sentit, al mes de gener, quan el grup ja portava funcionant 4 mesos, es va presentar als estudiants la pauta i se'ls va demanar que, en una sessió de pràctica d'aula, hi donessin resposta. L'objectiu era triple: a) permetre als estudiants familiaritzar-se amb la pauta i conèixer els criteris d'avaluació, b) ajudar als grups a reflexionar sobre el seu funcionament intern, detectant possibles problemàtiques i acordant possibles solucions, i c) obtenir informació complementària a l'observació que podia fer el professorat sobre la implicació de cada estudiant en el seu grup de treball.

En aquesta primera aplicació de la pauta, els grups havien de decidir per consens la puntuació que atorgaven a cada membre del grup per a cadascun dels 21 ítems que conformen la pauta, generant un diàleg entre els membres del grup, que va permetre que emergissin problemes de funcionament -els quals van ser resolts pels propis integrants sense necessitat de que el professorat hi intervingués. Per facilitar el procés de resposta per part dels estudiants, però sobre tot el procés de processament de les puntuacions, la pauta va ser informatitzada prèviament emprant el complement Co-Rubrics, i que es pot instal·lar de manera gratuïta a GoogleForms.

El procés d'aplicació de la pauta es va repetir un cop els grups ja havien lliurat els treballs en grup (sense conèixer la qualificació sobre les mateixes). La diferència respecte a l'anterior aplicació va ser que el procés de resposta a la pauta no va tenir lloc a l'aula i les puntuacions no es van decidir de manera consensuada per part de tots els membres del grup, sinó que cada integrant d'un grup es va autoavaluar i va co-avaluar a tots els altres companys, obtenint una puntuació global de la mitjana de puntuacions. Cal tenir present, però, que es va establir que l'autoavaluació ponderés un 10% i que el pes més important el tingués la mitjana de les coavaluacions (90%).

Comparant les puntuacions de l'avaluació intermèdia i la final, s'aprecia una notable millora en les puntuacions obtingudes per tots els estudiants. Podem dir que aquest fet ens ha permès evidenciar que la pauta els fa reflexionar individualment i col·lectivament sobre el què implica treball en grup de manera adient. De fet, alguns estudiants, en la secció de comentaris oberts, així ho van expressar, tant de sí mateixos com per alguns dels companys amb els que havien estat treballant al llarg del curs.

L'experiència va ser seleccionada i presentada en el portal de bones pràctiques d'innovació docent de l'ACUP: <http://bonespractiques.acup.cat/ca/casos/avaluacio/instruments-models-avaluacio/eina-avaluacio-entre-iguals-per-a-autoregular-aprenentatge-dels-estudiants-en-treballs-collaboracio>

Què va funcionar?

- El treball en grup és una competència cabdal de l'assignatura.
- El feedback entre iguals formava part de les activitats formatives de l'assignatura.
- El procés va ser pautat i guiat pel professorat.
- Els estudiants van rebre orientacions sobre com omplir la pauta.
- Es va sol·licitar informació als estudiants sobre com s'havien sentit avaluant la contribució dels seus companys al treball grupal dels seus companys i com havien rebut el feedback ofert per part de la resta de membres del grup.

Requisits per a la seva transferència a d'altres contextos

La pauta pot ser utilitzada en qualsevol tasca grupal. Tot i així, és important:

- Crear un clima de treball a l'aula que afavoreixi que els estudiants adquireixin un paper més actiu i responsable en el procés d'avaluació.
- Clarificar quins són els indicadors d'avaluació del treball en grup des del principi.
- Oferir pautes als estudiants sobre com donar un bon feedback, però també sobre com incorporar adequadament el feedback rebut.
- Ajudar als estudiants a reflexionar sobre la seva implicació en les tasques grupals.

Eines

Pauta per a l'avaluació de la contribució individual dels membres al procés grupal en el treball en equip universitari (<https://ddd.uab.cat/record/196345>).

Per saber més

Barfield R.L. (2003). Students' perceptions of and satisfaction with group grades and the group experience in the college classroom. *Assessment and Evaluation in Higher Education*, 28(4), 355-370, DOI: 10.1080/0260293032000066191

Chica, E. (2011). Una propuesta de evaluación para el Trabajo en grupo mediante rúbrica. *Escuela Abierta*, 14, 67-81

Freeman, M. (1995). Peer Assessment by Groups of Group Work. *Assessment & Evaluation in Higher Education*, 20(3), 289-300

Gibbs, G. (2010). *The Assessment of Group Work: Lessons from the Literature*. Assessment Standards Knowledge Exchange, Brookes University. Recuperat de https://www.plymouth.ac.uk/uploads/production/document/path/2/2425/Assessing_Group_Work_Gibbs.pdf

Goldfinch, J. (1994). Further Developments in Peer Assessment of Group Projects. *Assessment & Evaluation in Higher Education*, 19(1), 29-35

Jiménez, G. (2006). Obtención de notes individuals a partir de una nota de grup mitjançant una avaluació cooperativa. *Revista Iberoamericana de Educació*, 38(5), 1-14.

Morales Vallejo, P. (2008). Estrategias para evaluar y calificar el producto del equipo: cómo diferenciar las calificaciones individuales. A L. Prieto Navarro (Coord.). *La enseñanza centrada en el aprendizaje: estrategias útiles para el profesorado* (pp. 151-169). Barcelona: Octaedro.

Viles Diez, E., Zárraga-Rodríguez, M. i Jaca García, C. (2013). Herramienta para evaluar el funcionamiento de los equipos de trabajo en entornos docentes. *Intangible Capital*, 9(1), 281-304.